

Notat

Klimakontrakt som verktøy for Trondheims klimaomstilling

Trondheims fjerde energi- og klimaplan, *Klimaløftene*, ble vedtatt av bystyret i april 2024. Parlamentarisk styreform ble innført i kommunen i juni 2024. Timingen er god for oss å trappe opp arbeidet på byens klimaomstilling.

Som en av EUs 112 *klimanøytrale og smarte byer* skal Trondheim levere en klimakontrakt til EU-kommisjonen i høsten 2024. Kontrakten skal signeres av byrådsleder med støtteerklæring fra et utvalg av sentrale samarbeidspartnere. Klimakontrakt er et godt verktøy for mobilisering og styring når *Klimaløftene* skal settes ut i livet.

EU satser på klimaomstilling i byer

Horisont Europa, EUs forsknings- og innovasjonsprogram, er innrettet mot fem *samfunnsoppdrag* (missions). Ett av samfunnsoppdragene er *Klimanøytrale og smarte byer*. Målet med samfunnsoppdraget er å få 100 små og store byer i hele Europa til å gå foran for å bli klimanøytrale til 2030 - for å vise vei for resten av EU til 2050. Trondheim er valgt ut som en av 112 byer fra EU og assosierte land. Oslo og Stavanger deltar også fra Norge.

Sentralt for samfunnsoppdraget er at alle byer skal levere sin klimakontrakt (Climate City Contract) til EU-kommisjonen. **Klimakontrakten skal vise hva som skal til for å bli klimanøytral til 2030, hva det vil koste og hvilke aktører som må bidra med hva.** Klimakontrakten er **ikke juridisk bindende**, men fungerer som en **intensjonsavtale** der byens politiske forpliktelse vises og konkretiseres. Ideelt sett bidrar de mest sentrale aktørene til essensen i denne intensjonsavtalen.

EU-kommisjonen gjennomgår klimakontraktens kvalitet og troverdighet grundig, før de eventuelt gir godkjenning og **et offisielt kvalitetsstempel** av klimakontrakten. Dette kvalitetsstempelet viser i seg selv at byen har en solid plan, og kan også **muliggjøre nye prosjektsamarbeid og investeringer**. Klimakontrakten skal brukes aktivt som byens verktøy for klimaomstilling og bør revideres minst annet hvert år. Per juni 2024 har 33 av 112 byer fått sin klimakontrakt godkjent. Hver by er forskjellig. Maler og arbeidsmetodikk skal tas i bruk i byens egen kontekst.

Trondheim som en av EUs 112 klimanøytrale og smarte byer

Trondheim har over 20 års erfaring med energi- og klimaarbeid. Byens fjerde energi- og klimaplan, *Klimaløftene*, ble nylig vedtatt av bystyret 4. april ([sak PS 46/24](#)). Trondheim er ellers tilsluttet EUs ordføreravtale ([sak PS 162/21](#)). Trondheims arbeid på klimaledelse har fått internasjonal anerkjennelse. I 2022 og 2023 fikk Trondheim toppscore fra rapporteringsplattform CDP og kom på A-liste blant 122 av over 1000 byer i verden.

Utslippsmålet i *Klimaløftene* er å kutte de direkte klimagassutslippene i byen med minst 80 prosent til 2030, sammenlignet med 2009. Fram til 2022 har Trondheim klart å kutte ca 20 prosent. **Vi trenger å øke farten betydelig gjennom å få til systemendringer i samfunnet.** *Klimaløftene* gjenspeiler dette ved å ha fire tverrfaglige klimaløfter - klimanøytral, energismart, sirkulær og

klimarobust. For å få til en slik helhetlig omstilling raskt, trenger vi å mobilisere byen, samt å få til tettere samhandling med både regionale og nasjonale myndigheter.

Klimaløftene utgjør det strategiske fundamentet for vårt arbeide i *Klimanøytrale og smarte byer*. I implementeringsfasen kan EUs klimakontrakt fungere som verktøy for både mobilisering og styring. Etter planen skal Trondheim levere sin klimakontrakt til NetZeroCities (plattform for EUs samfunnsoppdrag) innen 16. september 2024 og deretter til EU-kommisjonen i oktober/november. Timingen er også god i at innholdet skal ferdigstilles og leveres av byens nye og første byråd.

Klimakontrakt som verktøy for Trondheims klimaomstilling

En klimakontrakt inneholder tre deler; forpliktelser, handlingsplan og investeringsplan. Den omfatter hele byen og forutsetter forpliktende samarbeid med andre forvaltningsnivåer. Forpliktelsene skal signeres av byrådslederen, med støtte fra flere sentrale samarbeidspartnere. Handlingsplanen og investeringsplanen har felles struktur. Den beskriver nåværende status, konkretiserer veier mot klimanøytralitet i detalj og fremviser muliggjørende inngrep som regulatorisk og samfunnsmessig innovasjon. Dokumentene er omfattende. Men vi ser for oss at **prosessen kan bidra til å styrke forankringen og dele eierskap, slik at klimaomstillingen i byen kan øke i omfang og hastighet.**

Klimakontrakt kan brukes som verktøy for Trondheims klimaomstilling på følgende måte:

- **Klimakontrakt som mobiliseringsverktøy**

Byens klimaomstilling krever mye mer enn hva kommunen alene kan klare. Vi trenger å aktivere et målrettet og handlingsdyktig nettverk for endring - og vi trenger hele mangfoldet: kunnskapsmiljøer, næringsliv, grasrotorganisasjoner og samfunnsinnovatører. De kan da ta med seg sin erfaring og kompetanse, ressurser og investeringer. Kommunen bør legge forholdene til rette for at alle aktører kan delta og bidra.

- **Klimakontrakt som styringsverktøy**

Trondheim kommune har lang erfaring med klimaledelse. Implementering av den forrige energi- og klimaplan (2017) har resultert i gode rutiner. Siden 2018 er klimabudsjett et dedikert kapittel i kommunens Handlings- og økonomiplan (HØP). I tillegg rapporterer kommunen årlig til CDP. Med *Klimaløftene* som grunnlag, skal Trondheims klimakontrakt utarbeides og rapporteres i tett kobling til kommunens klimabudsjett og CDP-rapportering.

I tillegg til *Klimaløftene*, har kommunen flere politiske vedtak som er høyst relevante for byens klimaomstilling, bl.a *Trondheimsløftet* (Kommuneplan samfunnsdel), *Kommunedelplan for naturmangfold* og *Handlingsprogram for bærekraftig verdiskaping*, for å nevne noen.

Klimakontrakten bør utvikles og brukes som et styringsverktøy som viser sammenheng mellom diverse samfunns mål og handlinger.

Kontraktperson: Chin-Yu Lee, klimarådgiver, chin-yu.lee@trondheim.kommune.no